



Echuwabo

Dhaano dha Maningo a Muthu



REPÚBLICA DE MOÇAMBIQUE
MINISTÉRIO DA EDUCAÇÃO E
DESENVOLVIMENTO HUMANO



USAID
DO POVO AMERICANO





A produção deste livro tornou-se possível graças ao apoio do povo Americano através da Agência dos Estados Unidos para o Desenvolvimento Internacional (USAID). O conteúdo desta publicação é da total responsabilidade do Ministério da Educação e Desenvolvimento Humano da República de Moçambique.

FICHA TÉCNICA

Título:

Titulo: Dhaano dha Maningo a Muthu

Língua:

Echuwabo

Coordenação Editorial - MINEDH:

Telésfero de Jesus

Vamos Ler!:

Samima Patel, Abdala Machude, Amélia Bazima,
Dilson Buque e Francisco Sampaio

Autores:

Maria Victor, Suzete Salvador, Felix Gravata,
Eugénio Candieiro e Cristino Chiposse

Assessoria Linguística e metodológica:

Ilustração:

Orlando Chissano

Maquetização:

Mulandhy d’Fer

Capa:

Mulandhy d’Fer e Orlando Chissano

Impressão:

Nova Delhi, Índia

Tiragem:

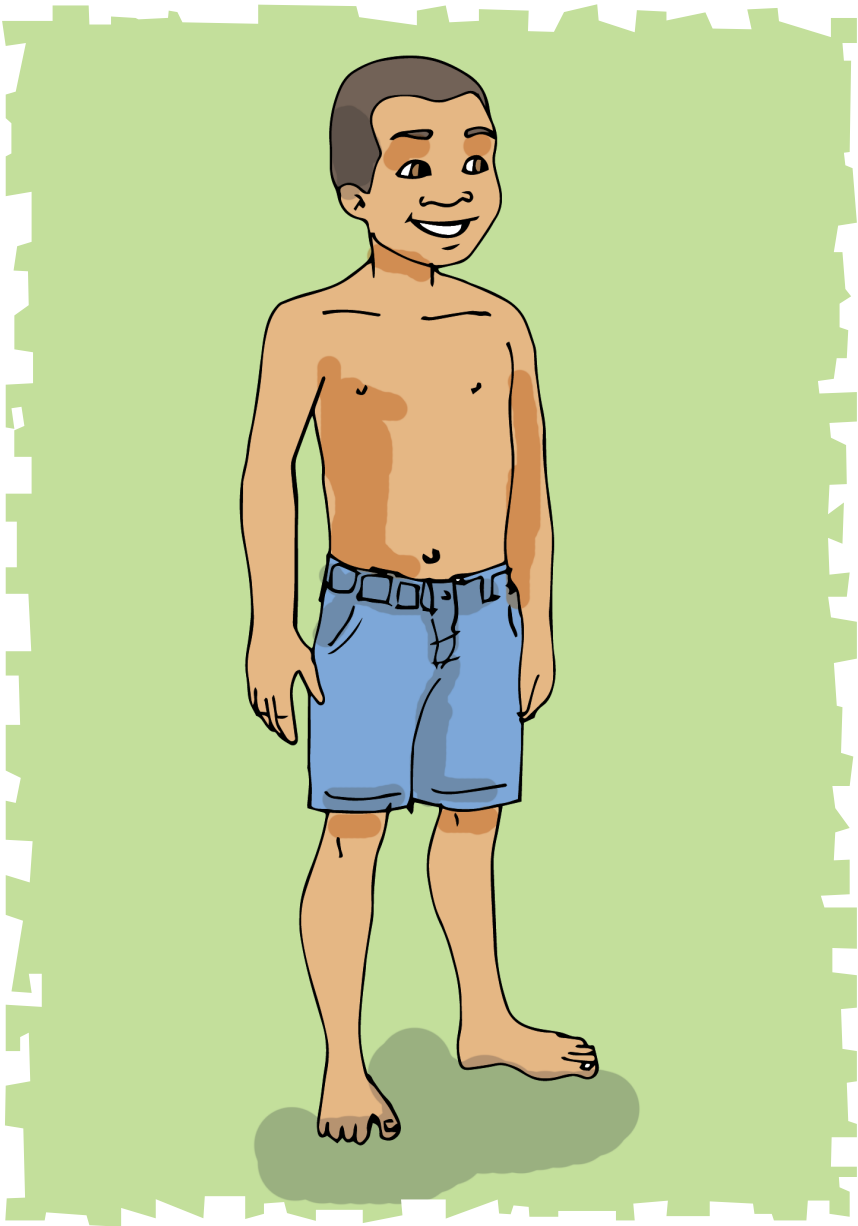
6468

N.º do registo:

10016/RLNICC/2019

**Financiado pela USAID
República de Moçambique**









Rita onkala na murogoriye
Piyu.

Anologa oyesa onkoselaani
maningo awa.

Rita- Ddigavenya na
membesi ddinosusula.

Piyu-Ogamala osusula
onkosa nni?

Rita-Ddigamala ddinokweca
meeno.


Piyu-Ogamala okweca
meeno onkosa nni?

Rita-Ddigamala ddinowaba
manje na sabawu.

- Ddinosamula nthithi naga.

Piyu-Ogamala osamula
onkosa nni? □ 5 □





Rita-Ddinowabala guwo
dhaga dhowi ngoo.

Ddafuna ddiloge, dhocena
dha oxikoola.

-Ddigamala ddinodhowa
oxikoola.

Weyo onkosa nni
oyinadhowa ogona?

Piyu- Vati vagaribaga
ddinowaba.

Rita -Ogamala owaba onkosa
nni?

Piyu-Ddinosiyari, kuloga wi
ddinoja.

Rita -Ogamala osiyari
onkosa nni?

Piyu-Ddigamala ddinodhowa
ogona.



Dhaano dha maningo dhikana thima.

Mento, mulomo, maru, mada na
nyeddo.

Mento-Dhinkosa nyuwo miyo
ddinowona.

Mada-Mento anoddifuna miyo
ddimusuwe.

Mulomo, onoddifuna miyo ddimujiye.

Maru-Ddinofuna mento ang'ane.

Oniwa miyo oruma mukukutha.

Mulomo-Ddigayije, nyuwo kamunkana
guru.

Nyeddo-Dhotedhene oneddiya ddi
miyo.

Dhaano dhotedhene dhinolabela
omodha.







Dhaano dhotedhene dhinolabela omodha.

Mento- Mabasa aga wona dhilobo dhoteene.

Mulomo-Dddi miyo onja, wi mukose mabasa.

Maru-Miyo ddinowiwa dhoteene dhinlogiwa.

Puno-Dhonuka, Dhonukela, mwinya ddi miyo.

Nlumi- Ddinorawura, dhothapilra na dhowawa.

Mada-Ddi miyo onthidda na madaga dhoteene.

Nyeddo-Ddinowedda mudila mwetemwene.

Ddilabelaga thima ya okalawo wehu.

Manyalo-Ddi miyo onyingala dhoteene.





Oyesa wa dhaano dha maningo.

Mento, manyalo, maru na mada
anologa.

Manyalo-Muddabaliye sapho
mugeddaga.

Ddinalateye minga, edditotele
elodda.

Mento- Munaddiike mathaka
mugavegaga.

Munodditotela marogo.

Maru-Kukuputhe mmaruni na ttette.

Ogatorola onototela mutoto omaruni.

Mada-Okuputhe viina ogwadde dhala
dhawo. Othawa othapulra dhilobo
viina otiinya.



Mento- Munikosele oyesa wa deretu.

Nikaane egumi viina obarela orava
dhiredda.

Mada- Ogeyela osintina enofwanyela.
Onawa mada na sabawu othawa
owalela.

Muyalani dhilobo dha bure oyinathidda
oja.

Manyalo-Ofula piyugwa na sabawu.
Wabale satho na manyalo a wuma.
Othawa otota onayi viina onuka
manyalo.

Ogafwariya maningo awo ankala
oluluva wene.







Obarela dhiredda mmaningoni.
Rita, Amina, Alima na mukwa
Ruwi.

Anologa mwaha wa ana enama.
Antotela dhiredda mmaningoni.
Rita- Dhinama gani dhinitotela
dhiredda?


Alima- Cence, dhibu,
mwanabwa, mitipa.

Ruwi- Cence enkala mburo
dhabure.

Enothukula dhilobo
dhigamwarela mujani.

Egamala enototela eredda ya
kolera.





Amina- Ebu viina enkala
vazunguni.

Egawuluma enototela eredda
ya malariya.

Ruwi- Mwanabwa wa engayi-
ngayi ddabure.

Agawuluma onototela elodda
eyinvola.

Amina- Milima dhovudda
dhinokana mitipa.

Ogaja onototela eredda ya
oluma mbani.

Rita- Ki nimbarela dhaavi
dhinama esi?

Ruwi- Dhikalawo mikalelo gwe:
-Ogona mmulabani mwa dhibu.



Amina- Mukalelo mwina wa
ovibarela buubu:

- Otibela zungu, orayila mulima
wovudda.

Ruwi- Ompopiya mwanabwa
wofuwa.

Viina opopiwa ogalumiwa
mwanabwa.

Rita- Eee, ddinodhowa
ddatagiye vatakulu.

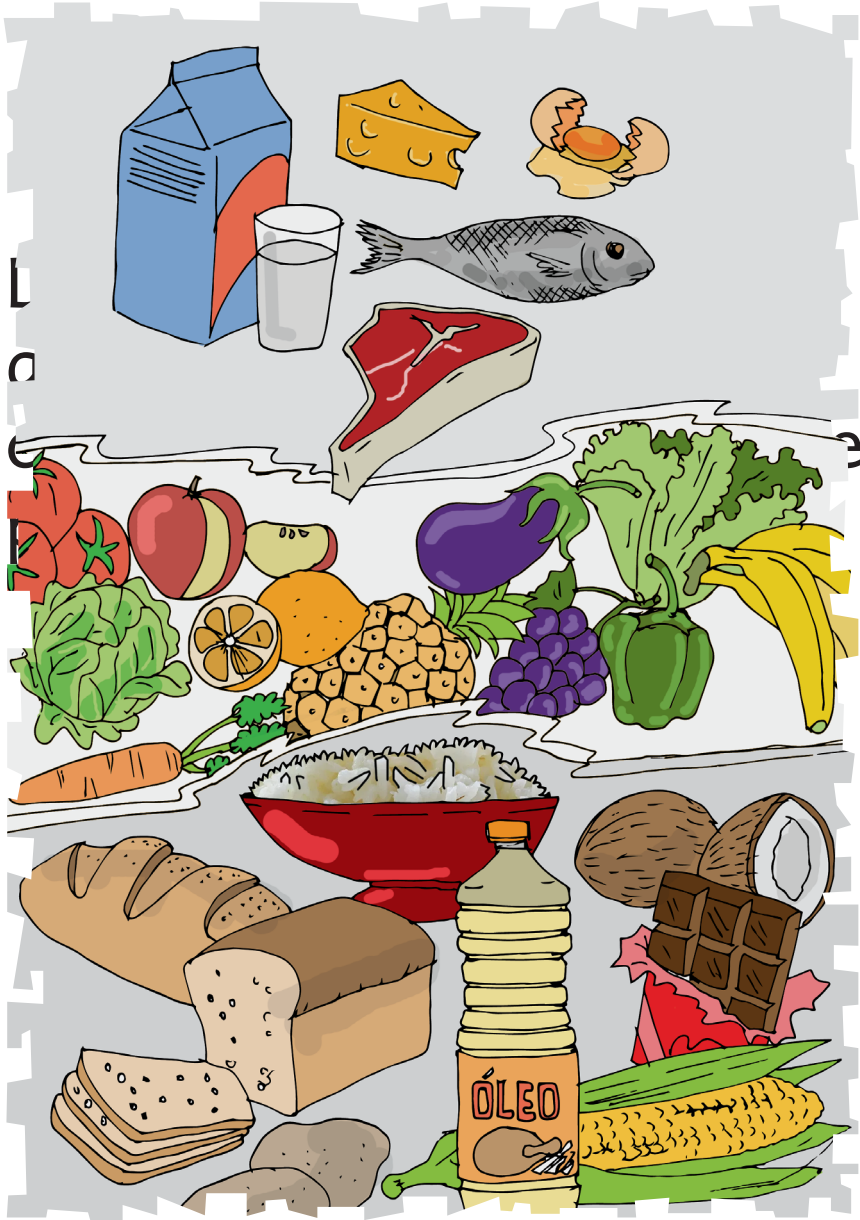
Vakala paka na mwanabwa
wowali popi.

Alima- Oxikoola viina
niwaddeliwa esidha.

Ja paama ologaga vatakulu.

Na athu ena ayinziwa mikalelo
esi.







Makuru angaweya dhooja.

Dhooja dhinogaweya makuru maraaru:

Dhooja dha wunuwiya- Sisile
dhinkamiyedha.

Dhinwaraliya magogoddo mmaningoni
Ninga.

Mukaka, mazayi, nyama, esavi na
cibamba.



Dhooja dha guru-Sisile dhinvaddiya
maningo.



Ninga mbuga, parinya, bambaya na
pawu.

Dhooja dha obarela- Sisile dhinvaha
mwiili.

Kuloga wi, dhooja dhinbarela dhireda.

Mmaningoni, ninga mikwani na
dhawima.



Oyesa onkoseliwa dhooja.

Dhooja dhinovaha thima
mmaningoni.

Enofwanyela okosela oyesa
oyinaja.

Maka-makaesiledhohithereka.

Ninga salada, nthimathi,
Senora.

Nifugi, manga, nipapaya,
abakati na nraranja:

- Oroma osuwa oyinaja.

- Onawa mada oyinathi viina
ogamala oja.

- Okuneela dhooja
munamwarele cence.

- Okoya dhooja mburo
wokoddela. □18□



Mikalelo dha egumi na oyesa wa maningo.

Egumi entapulela wi, muthu agakala deretu.

Okana egumi kuloga wi kuna makathamiyo.

Kuniwa opa maningo, kuluga wi kuli muredda.

Oyesa entapulela okosela cibaanti maningo.

Kuloga wi, okoddeliya maningo, osasanyedha. Wi obarele egumi yawo mwa eredda.

Ofwaraga mikalelo esi dha oyesa wa maningo:

-Owaba masiku oteene, onawa mada oyinaja.





Kolera

Kolera ereda enlumiwa muthu mbani.

Kuloga wi empiya miribo dha mbani.

Enraveya mwaha wa otuwa oyesa wa dhooja.

Obe wa manje, entoteya na mutipa wa kolera.

Ereda eji enoneya na mikalelo.

Dha ovaluwa manje viina othapika.

Enofwanyela omaguvela oxipitale .

Masiku menji kinziweya mapeloya.

Mutipa obu onkala woviteya mmaningoni.

Mwaari mwa malabo 7 obe 14.



Mikalelo kumi dhobarela kolera.

Ninga munlogela njangalra na akudda egumi.

Dhikalawo mikalelo 10 dhobarela eredda eji:

- Ong'wa manje othereka obe a mugarafwani.
- Owaba masiku oteene manje okoddela.
- Oja dhooja dhopiya dhowitwa deretu.
- Osuwa dhawima dhowitwa.
- Osuwa mukwani wa salada .
- Okala mburo wokoddela.
- Okunela dhooja, abale anguliya murampani.



Dhikalawo mikalelo dhiina
dhobarela.

- Othawa omwarela cence
mujani.

- Onawa mada deretu na sabawu.

- Othiya owaba manje a
vatholoni.



kolera enoopa athu vowaguva.

Mwaha wa ovaluwa na othapika
vaddiddi.

Manje anomala mmaningoni.

Noona ogadhowa oxipitale.

Onikiwa manje a soru, kuloga wi.

Manje a murobwe anikiwa
mmaningoni.

